

BIBLIOTECA
VENEZIA
N° 449
OPUS. B
STAMPALIA
QUERINI

BIBLIOTECA
QUERINI
Misc. C.
2663
* VENEZIA *
STAMPALIA

ORATIO

SI qua inter pias Heroum Animas locum habere posset Inuidia, puto, SERENISSIME PRINCEPS, AMPLISSIMI PATRES, has ipsas ex alta illa Cælorum specula quotannis ægris oculis intuentes CARDINALEM ZENVUM, non humeris Senatorum, vt olim Augustus, sed Immortali Venetorum Patrum memoria tam honorificè elatum, tantæ gloriæ monumento offendi posse perenniter manlu- ro. Nec iniuria. Quid enim gratius à Republica Bonus Ciuis accèpere, quid præstabilius bono Ciuì Respublica donare potest? Opes? Rotante Fortuna fluxæ sunt. Honores? Sæpè sunt vitiorum præmia. Statuas? Qui erigere, destruere etiam potest. Cæterùm Monumentorum Moles ad Benemeriti Ciuis memoriam, nescio quonam fastu extruantur, in quibus aptè dispositæ Facinorum, & Virtutum Imagines Posteris admiraturis suum tradant Auctorem; Quidquid arte, aut manu factum conficit aliquando, & consumit Vetustas. Viget autem, semperque vigebit tanti Cardinalis apud Senatum Venetum recordatio, quæ sola perpetuò efflorescens suos de se optimè meritos Ciuēs vindicat ab interitu, nullamque timet vetustatem. Ideo cum Senatus Consultum diuino penè dixerim beneficio affecerit ZENVUM, quo

4
nullum maius, ac tutius excogitari potest, quamdam
Inuidiam, vel inter Heroas Mortalitate exutos, qui
aut in Consilijs spirituum florem, aut in praelijs San-
guinem effuderunt, cieri posse crediderim. Verum
enim vero si equalem Sortem cum ZENO iactare
possent, & tumulos sibi magnifice extructos, & simu-
lacia Virtutum insignia, & quaelibet Honorum Ar-
gumenta libenti animo recusarent; videlicet si sem-
per venerabili specie SILVESTRI VALERII Op-
timi, Serenissimi Principis, & Augustissimi Senatus
aspectu quotannis cum ZENO perfruerentur. Ete-
nim Princeps recto iudicio suo Amplissimos donat ho-
nores, auget in Immensum praesentia sua, cum ipse
eximiae Laudis testis esse velit, & admirator. Qua-
mobrem in hoc breui funebris Orationis Curriculo
ostendere mihi mens est, ante omnia Honorum em-
blemata nullum gratius, nullum speciosius, nullum
splendidius, nulli de Republica benemeritorum Ci-
uium contingere posse, quam praesentem Principem
habere suum, cui toties repetita meritorum testimo-
nia adeo placent, quasi quaedam acroamata, ac si post
tot annorum ambitus, nondum exuerint gratiam no-
uitatis. Parce, Serenissime Princeps, mihi Oratoris
munus subeunti, si audeo coram tanta Maestate Lo-
qui, cum ipsa eloquentia, tam insigni aspectu per terri-
ta obmutesceret, nedum Puer, qui loqui nescit;
Sed necesse est, vt aliquid dicam, vt sit vnde Auditor
cogitet quid de CARDINALI ZENO dici possit.

Quamuis nulla in hominibus apud Prouidum re-
rum Conditoem altera Nobilior Anima sit, cum om-
nes nullo discrimine ex eodem Diuinitatis Thesauro
depromptae esse videantur; Tamen Principum Ani-
mas singulari quadam praerogatiua insignes, quippe
quae

5

quæ alijs præesse aut natura, aut sorte destinantur, peculiare sibi habitaculum meliore contextu, & ingeniosiore præparari, ac fingi facile putauerim, ex quo eddere sua possent Oracula ad Subditorum felicitatem. Indè ingerunt singularem quamdam apud omnes sui venerationem, & ita creduntur cum Platonis lententia ex auro compactæ, cum cæteras ex Metallis ignobilioribus cõstare, fuerit opinatus, quippe quæ maximarum rerum pondere graues, & inæstimabili pretio sacræ, quid quid agunt, quid quid imperant, adorandum præstant. Tantò enim conspectius in se munus est, quantò maior, qui decernit, habetur, & eò pretiosius, quò Principis præsentia clarescit. Æstimanda sunt, quæ veniunt ex alto, vt Purpura eò Nobilior quò altior; Sed maiori pretio considerantur, cum ipse Princeps in illis adeo sibi placet, vt etiam assiduitate videndi numquam fatiari velit. Et sane, quanta admiratione Consilium **SERENISSIMI PRINCIPIS**, in quo refulget species Diuinitatis, excipiendum est, quo voluit per singulos annos egregia **CARDINALIS ZENI** merita, non recenseri tantum, verum etiam audire? Hæc tanta decora, & venerabilis facies, quæ suspensa grauissima Publicarum rerum tractatione huc benignè descendit, sicuti gratum terrorem inicit Oratori, ita quantum recreat, & ingenti gaudio perfundit **IOANNEM BAPTISTAM CARDINALEM ZENVM**, cui contingit habere quodammodo Principem suarum Laudum Buccinatores? Sentit enim in hac solemni Funebri Pompa sua præconia renouari, quæ aut suum præclarum Genus longo Proauorum ordine non minus sanguinis Claritate, quàm Egregijs Virtutibus inclytum, aut Purpuream verecundiam, quæ salua res est,

6
est, cum adhuc esset Adolefcens quotidie magis efflo-
rescentem, aut in Lubrica ætate, quæ ad vitia non pro-
na tantum, sed & Præceptis, morum Sanctitatem,
aut altum, & arduum ingenium ad penitiora naturæ
secreta rimanda in Philosophico studio, aut in Ma-
gistratibus acerrimum iudicium numquam Causidi-
corum Ludificationibus irretitum, ab omni assenta-
tione remota, & Orationis fucis minimè infecta ad
optimorum Ciuium imitationem in tantam proferunt
Maiestatem. Dulciores fructus Generosus Animus
non degustat. Benigna Principis aura enutritur,
qua nulla suauior, intelligit Immortalitatem sibi parari
ab eo, qui mori nescit. Si quidem omnium Virtutum
conspici, & monstrari fructus est. Quis eam, quam nul-
li ostendere, purpuram solus explicuit? Quis Pere-
grinas Dapes in auro apposuit, cum viueret in Solitu-
dine? Ingentium Operum iritamentum est admira-
tor, & conscius.

Si tam gratus Militari Sacramento addictis in an-
cipitis prælij discrimine verlantibus Imperatoris as-
pectus, ita vt tale Theatrum spectantes, tamquam
victimæ Libentissimè cadant, non aliud epitaphium
tuo in funere inscribi optantes, quam sui Ducis oculo-
rum; Proh quam Cara erit præstantissimis viris de
Republica benemeritis rerum suarum præclare gesta-
rum commemoratio, pronis auribus ab optimo Prin-
cipe audita, qui cum intelligat Subditorum suorum,
aut Humanitatem, aut Fortitudinem, aut Studia, aut
Liberalitatem summis Laudibus celebrari, exprobrari
sibi Superbiam, Inertiam, Otium, Auaritiam non
veretur! Vtque maximè nocte, dieque torquentur ho-
mines, quibus negatur irati Principis vultus, ita quan-
tum oblectantur, quibus datum est Principis oculo
suo-

suorum
Longan-
lem sibi
Princip-
emerito
Animo
Gentiu
ingent
claris
regenc
bus co
esset c
Fortu
Quan
à men
Er
pura
IOA
cran
cora
stua
næ
pui
ret
ten
la M
Pi
SI
cu
cu
M
fi

7
suorum facinorum Teste gaudere? Quo autem Longam, & pretiosam Virtutum suarum supellectilem sibi pararet **CARDINALIS ZENVVS**, sui Principis oculis perenniter explicandam, post tot meritos in Patria Labores, Patria veste mutata, non Animo, lacrae Militiae adscriptus Romam omnium Gentium Communem Patriam, & Portum adiit, cui ingentis animi specimen illico praestitit, siue cum preclaris Apostolicae Ditioni, & Fidei subiectis Urbibus regendis fuit admotus, siue cum in arduis Legationibus constitutus, in quibus qualis, quantusque futurus esset ostendit, si editiorem in Locum non à Secunda Fortuna, non à Sanguinis vinculo, quo cum Eugenio Quarto, tum Summo Pontifice, deinctus erat, sed à meritorum suorum pondere fuisset promotus.

En communia vota Impleta, cum in Sacrum Purpuratorum Patrum Collegium Te adscitum intueor **IOANNES BAPTISTA ZENE** in quo, & Sacram, & Venetam Purpuram simul cumulatissime decorasti, & probasti magnos Equè Viros è Venetis Æstuarijs, ac à Tiberi prodire posse, nisi quod peregrinae Opes plurimi aestimantur. Quis tùm non obstupuit, cum aut in illo Sacro Senatu Te perorantem audiret, aut in Consilijs alta negotia tam facile expedientem intelligeret, aut incredibilem Humanitatem in illa Magna Fortuna colentem, experiretur, aut raro Pietatis exemplo præ ceteris videret **EMINENTISSIMUM?**

Inter hæc tam admirabilia, illud admirabilius occurrit, quod nihil Antiquius fuit **ZENO**, quàm Patria, cui sicuti omnia sui animi Bona, ita cuncta Fortunæ Munera, quibus supra priuatam Domum redundabat, singulari exemplo donauit. Præferre Patriam Sanguini

8
guini Optimum Ciuem decet. Excogitauit ZENVS
quomodo ipsi Fortunæ inconstantiam auferre posset,
& caduca in perpetuum traducere. O aureum tanti
Cardinalis Testamentum! Ex asse Hæredem Rem-
publicam instituit, vt ab ipsa hoc quasi perennis gloriæ
stipendium acciperet. Ita extra Fortunam posuit,
quod vltro suæ Reipublicæ contulit, & quas huic de-
dit, solas semper habebit opes; Locupletior etenim
factus est **CARDINALIS ZENVS** Amplissimo
Senatus Elogio, cuius aspectu vtitur pro voce, vt olim
de Cælo dixit Euthimius, ad sui enim Principis con-
spectum cum explicatas Virtutes suas quotannis sen-
tiat, nullum diuitiarum suarum pretiũ cum tanto ho-
nore conferri posse intelligit.

Non me Latet, quòd sicuti maiorum Syderum
exortus minora sua Luce offundit, & proceræ arbores
procerioribus admotæ decrescunt; Sic vel sublimes
Ciuum Dignitates Maximi Principis præsertim mino-
res esse quodammodo videantur. At summa Veneti
Senatus benignitas tantùm abest, vt Honores præstitos
ZENO obscuret, quòd suo aspectu mirum in modum
Illustrat; de suo illis communicat, non eripit, prodest,
non nocet, extollit, non deprimat, & quod necessitas
exigeret, vis subtrahit beneficiendi. Sicuti autem optimus
Princeps de suo fastigio nihil deperdit, cum se submit-
tit, suo incorruptus honore; ita cum æqualem se bene-
merito Ciui faciat, vterque extollitur, ille sua Magni-
tudine decorus, hic accepta. Quamobrem Te omnium
Ciuum gloriosissimum nõ desinam admirari **IOAN-
NES BAPTISTA ZENE**, cum tuum **SERENIS-
SIMVM PRINCIPEM** ita suauiter trahis, vt eius
oculus satis sit ad te, tuaque merita consecranda Im-
mortalitati.

